

ТҮПНҰСҚА

ONTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32беттің 1беті

**«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ
жанындағы медицина колледжі**

**СИМУЛЯЦИЯЛЫҚ САБАҚҚА АРНАЛҒАН
ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУ**

Пәннің/модульдің атауы: «Менеджмент және маркетинг негіздерімен
фармацияны ұйымдастыру және экономикасы»
Мамандығы: 09160100 – «Фармация»
Біліктілігі: 4S09160101 – «Фармацевт»

Курс: 3
Семестр: 5
Қорытынды бақылау: Емтихан
Оқу уақытының көлемі сағат/кредиттер КЗ: 168/7
Симуляциялық сабақтар: 120

Шымкент, 2024

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		77/11- 32беттің 26еті

«Менеджмент және маркетинг негіздерімен фармацияны ұйымдастыру және экономикасы» пәні бойынша симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқауды құрастырған оқытушылар:

Кабылбекова Т.Ж.
Иманкулова С.М.

09160100 – «Фармация» мамандығы оқу жұмыс жоспары негізінде құрастырылды.

Кафедра отырысында қаралды және ұсынылды.

Хаттама № 1 «27» 08 2024 ж.

«Фармацевтикалық пәндер» кафедрасының меңгерушісі Ботабаева Р.Е.

«Фармацевтикалық пәндер» ПЦК мәжілісінде қарастырылды.

Хаттама № 1 «28» 08 2024 ж.

ПЦК төрайымы Ботабаева Р.Е.

Әдістемелік кеңестің отырысында қаралды.

Хаттама № 1 «28» 08 2024 ж.

Әдістемелік кеңестің төрайымы Рахманова Г.С.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 3беті

№1.

5.1.Сабақтың тақырыбы Фармацевтикалық нарық және оның мемлекеттік реттелуі.

Дәрілік заттар айналысы салаларын мемлекеттік реттеу.

5.2.Сабақтың мақсаты: Білім алушыларға фармацевтикалық нарық, нарықтық тепе-теңдік, сұраныс заңы, ұсыныс заңы және дәрілік заттар айналысы салаларын мемлекеттік реттеу туралы түсінік қалыптастыру.

Оқыту: Денсаулық сақтау жүйесін дәрімен қамтамасыз етудің Ұлттық саясатын жүзеге асыру іс-шаралар кешенін түсіндіру. Фармацевтикалық жүйеде тауарларды және қызметтерді тұтыну нарығы қарастырылады. Дәріханалық ұйымдар үшін тауарлар және қызметтер болып дәрілік заттар, медициналық бұйымдар, фармацевтикалық тауарлар, ақпараттық және басқа да қызметтер саналады. Нарықтық экономикада сұраныс пен ұсыныс тепе-теңдікке ұмтылады. Сұраныс прен ұсыныс барлық уақытта бірдей болмайды, бірақ нарықта әрқашан тепе-теңдікке ұмтылу тенденциясы бар

Тәрбиелік: Білім алушылардың фармация мамандығын меңгеруде өз құқықтары мен міндеттерін білуі халыққа фармацевтикалық көмек көрсетуде дұрыс патриоттық сезімін қалыптастыру, сондай-ақ медициналық көмектің жоғары сапасы мен қауіпсіздігін, денсаулық сақтау жүйесінің қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету, отандық фармацевтикалық өндіріс пен логистиканы дамыту мақсатында жауапкершілікті қалыптастыру.

Дамыту: Халықты отандық өндірістегі дәрі-дәрмектермен қамтамасыз ету мәселелерін, дәрілік заттардың қолжетімділігін, сапасы мен қауіпсіздігін, тиімді қолданылуын қамтамасыз ету сияқты негізгі міндеттерді жүзеге асыру үшін білімді мамандарды жетілдіру.

5.3.Оқыту әдісі: Семинар, презентация

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Нарық және нарықтық жүйе.Нарықтың түрлері.
2. Фармацевтикалық нарық ерекшелігі.
3. Сұраныс заңы,Ұсыныс заңы.

5.5. Пәннің соңғы оқыту нәтижелерін меңгеруге бағытталған оқыту әдістері мен технологиялары: Семинар

Оқытушы студенттерге тақырып-мазмұнына сәйкес сұрақтар қояды. Студенттер сұрақтарға ауызша жауап беріп, соңында оқытушы бағалау критерийлеріне сәйкес бағалайды. Сабақты жүргізу талаптары мен әдістері «семинар» әдістемелік нұсқауында толық көрсетілген.

5.6. Әдебиеттер Қосымша 1.

5.7.Бақылау (сұрақтар, тесттер,тапсырмалар)

1. Нарық және нарықтық жүйе.Нарықтың түрлері.
2. Фармацевтикалық нарықтың ерекшеліктері.
3. Сұраныс заңы,Ұсыныс заңы.
4. Тұтынушылық тәртіптің заңдылықтары.
5. Ұлттық дәрі-дәрмектік қамтамасыз ету саясатын іске асыру жүйесі.
6. ҚР фармацевтикалық көмек көрсетудің негізгі принциптері.

Тесттер:

1. ... тұтынушылардың кірісінің негізіне жатады.
  - a) сұраныстың бағалық детерминанты
  - b) бағалық емес детерминантына
  - c) ұсыныстың қолайсыз факторларына
  - d) ұсыныстың қолайлы факторларына

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казakhstanская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы	77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	
32 беттің 4беті	

- е) дәріхана микроклиматының көрсеткішіне
2. Ұсыныс заңы тауар бағасы мен ұсыныс шамасы арасында . . . тәуелді жүзеге асырылатынын жариялайды.
- кері
  - дифференциалды
  - тікелей
  - сегментті
  - мерзімді
3. Нарықтағы сатушылар саны . . . жатады.
- ұсыныстың бағалық емес детерминантына
  - бағалық детерминантына
  - ұсыныс көрсеткішіне
  - сұраныс көрсеткішіне
  - даму факторына
4. Тұтынушылардың өзін зерттеу . . . жатады.
- тұтынушыларды зерттеудің жанама әдісіне
  - экономикалық зерттеуге
  - тұтынушыларды зерттеудің тікелей әдісіне
  - элеуметтік зерттеуге
  - географиялық зерттеуге
5. Нарық құралдары ... болып табылады.
- ұсыныс, тұтынушылар
  - ұсыныс, бәсекелестер
  - ұсыныс, жеткізуші
  - сұраныс, ұсыныс, баға
  - ұсыныс, мемлекеттік саясат
6. Фармацияның басқарылуы және экономикасы бұл - ... болып табылады.
- дәрілік заттар айналым саласы экономикалық және басқарушылық қызмет субъекттерін оқытатын пән
  - фармацевтикалық қызметтің ғылыми дамуы
  - фармацевтикалық және басқа да тауарлардың ғылыми және практикалық ұйымының басқарылуы
  - денсаулығы жеке қалыптастыру ғылымы
  - сауда өнеркәсібінде тауарды сату-сатып алуды іске асыруы
7. Заңды түрде сұраныс тауарға бағаның қатынас байланысы ... анықталады.
- баға деңгейімен
  - жергілікті саудамен
  - үлкен сұраныспен
  - сатылған тауардың көлемімен
  - шикізат бағасымен
8. Тауарға деген сұраныстың көлемін ... заңы арқылы анықтауға болады:
- ұсыныс.
  - сұраныс.
  - тұрақтылық.
  - баға.
  - қызмет.
9. Сатып алушылар сатып алғысы келетін тауар санын сипаттайтын заң:

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 5беті

- a) ұсыныс
  - b) құн
  - c) баға
  - d) сұраныс
  - e) қызмет
10. Тұрғындарды қауіпсіз, сапалы дәрілік заттармен қамтамасыз ету ... негізгі мақсаты.
- a) ҚР конституциясының
  - b) ҚР әлеуметтік саясатының
  - c) ҚР дәрілік саясатының
  - d) ҚР баға саясатының
  - e) бизнес жоспардың
11. Нарықта сатушылардың саны ... болып табылады.
- a) ұсыныстың бағасыз детерминанты
  - b) бағалы детерминанты
  - c) ұсыныстың көрсеткіші
  - d) сұраныстың көрсеткіші
  - e) тәуекел көрсеткіші
12. Тұтынушының қажеттіліктерін анықтау ... сипаттайды.
- a) тұтынушыларды зерттеудің тура әдісін
  - b) тұтынушыларды зерттеудің жанама әдісін
  - c) экономикалық зерттеуін
  - d) әлеуметтік зерттеуін
  - e) географиялық зерттеуін
13. Дәрі –дәрмектерге сұранысты бағалы емес детерминантына ... жатқызады.
- a) тұтынушылардың қалауын және тауардың алмастыру мүмкіндігін
  - b) ақша қаражатының пайдасы және тұтынушылардың қалауы
  - c) тұтынушылардың саны және уақыт факторы
  - d) тауардың қосылған бағасын және уақыт факторы
  - e) тауардың категориясы және бюджеттегі салмақты үлесі
14. Фармацевтикалық тауарды және қызметті қанағаттандыратын негізгі талаптың бірі ... болып табылады.
- a) тұтынушылардың қаржы мүмкіндіктерін қанағаттандыру, бәсекелестікке сай болу
  - b) тауардың өндірісі бастапқы пайда көзі
  - c) тауар сұранысқа сай, пайда көзі
  - d) бәсекеге сай, нарықта ең төмен бағаны ұстану
  - e) мықты, бәсекеге сай стратегияны қолдану

Тапсырмалар

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысу.
2. Тақырып, тест сұрақтарына жауап бере отырып, материалдың игерілуін тексеру.
3. Презентация, реферат, ситуациялық есептер, сабақ тақырыбы бойынша фото дайындау.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 6беті

№2

5.1. Сабақтың тақырыбы Фармацевтикалық қызметтің нормативтік-құқықтық негіздері.

5.2. Сабақтың мақсаты: Білім алушыларды ҚР дәрілік саясаттың құқықтық негіздерін реттейтін заңды-нормативтік құжаттарымен таныстыру.

Оқыту: фармацевтикалық қызметті мемлекеттік реттеуді түсіндіру.

Тәрбиелік: фармацевтикалық жүйенің алға қарай нақты түрде даму стратегиясы денсаулық сақтау саласындағы мемлекеттік саясатқа негізделген сезімін қалыптастыру.

Дамыту: дәрілік заттардың сапасын қамтамасыз ету, тіркеуден өткізу және сертификаттау жұмыстарын реттейтін білімді мамандарды жетілдіру.

5.3. Оқыту әдісі: Презентация, реферат, глоссарий.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Фармацевтикалық қызмет дегеніміз не?
2. Қазақстан Республикасындағы фармацевтикалық қызметті реттейтін заңнамаларды атаңыз.
3. Фармацевтикалық қызметті мемлекеттік реттеу дегеніміз не?
4. Дәрілік заттар айналысы саласындағы мемлекеттік бақылау қалай жүзеге асырылады?
5. Дәрілік заттар сараптаудың Ұлттық орталығы дегеніміз не?
6. Мемлекеттік бақылау органдардың атқаратын қызметі қандай?

5.5. Пәннің соңғы оқыту нәтижелерін меңгеруге бағытталған оқыту әдістері мен технологиялары: Ауызша жауап, интеллект-туалды футбол, тестілер құрастыру.

5.6. Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау (сұрақтар, тесттер).

1. Қазақстан Республикасындағы фармацевтикалық қызметті реттейтін заңнамалар
2. Дәрілік заттардың сапасын мемлекеттік бақылау
3. Фармакопоялық орталықтың атқаратын қызметтері қандай?
4. Дәрілік заттар айналымы саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі принциптері
5. ҚР Денсаулық сақтау Министрлігі бекіткен жарлықтар мен бұйрықтар

Тесттер :

1. Фармацевтикалық өнімнің сертификациясын . . . жүргізеді.
  - a) бақылау – аналитикалық және басқа зертханалар
  - b) госстандарт және оның құрылымдық құрам бөліктері
  - c) фармацевтикалық бақылау комитеті
  - d) аккредиттелген бақылау – аналитикалық зертханалар
  - e) фармакопоялық комитет
2. Қызметтің түріне байланысты жалпы қағидалары мен мінездемелер жайлы ережені анықтайтын құжат ... деп аталады.
  - a) бақылаушы
  - b) атқарушы
  - c) реттеуші
  - d) нормативті
  - e) ұйымдастырушы
3. Дәрілік құралдарды мемлекеттік тіркеу бұл ... .
  - a) өндіру, сату, босату және қолдану ұйымына құқықтық рұқсат
  - b) мемлекеттік стандарт қызметі
  - c) паспортқа енгізу
  - d) фармакопоялық бап
  - e) өнімді тасымалдау лицензиясы

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 7беті

4. Дәрілік заттардың сапасын бақылаудың міндетті түрлері:
- органолептикалық, жазбаша, босатудағы бақылау
  - химиялық, физикалық, сұраныстық
  - химиялық, қабылдау, босатудағы бақылау
  - спектрофотометриялық, құжаттық, технологиялық
  - қабылдау, аналитикалық, физикалық
5. Лицензия – бұл ... .
- азамат немесе заңды тұлғаға белгілі қызметпен айналысуға рұқсат
  - стандарт талабына сай өнім сертификациясы
  - фармацевтикалық қызметтің көтерме сауда талаптары
  - аймақта дәріханалық ұйымнан тауар алуға рұқсат
  - дәріханалық ассортиментпен басқа ұйымның алмасу мүмкіндігі
6. Дәрілік препаратқа сәйкес сертификаттың жарамдылық мерзімі препараттың ... мерзіміне сай болу керек.
- лицензия
  - жарамдылық
  - тексеру
  - пайдалану
  - стандарттау
7. ДЗ тіркеу туралы куәлік ... уақыт аралығында жарамды.
- 10 жыл
  - 15 жыл
  - 5 жыл
  - 1 жыл
  - 6 ай
8. Қызметтің лицензиялық түрімен айналысатын өтініш берушінің қабілеттілігін көрсететін сандық және сапалық көрсеткішінің жиынтығы ... деп аталады.
- лицензия реестрі
  - сертификациялық талап
  - лицензиялық бақылау
  - квалификациялық талап
  - нормативті құжат
9. Лицензия қызметінің берілгені, тоқтатылғаны, қайта өңделгені және аяқталған жөніндегі ақпаратты қамтитын мәліметтер жиынтығы ... деп аталады.
- топтама
  - журнал
  - реестр
  - формуляр
  - тізім
10. Емдеу-сауықтыру мекеменің штампы, науқастың аты-жөні, жасы, дәрігердің аты-жөні, дәрілік заттың құрамы, қолдану тәсілі, дәрігердің мөрі, қолы ... негізгі реквизиттеріне жатады.
- сұрау талап қағаздың
  - лицензияның
  - рецептің
  - келісім шарттың
  - сенім хаттың

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 8беті

11. Мемлекеттік тіркеу ҚР аумақтық ... органдарында жеке кәсіпкерді есепке тұрғызу болып табылады.

- a) сот
- b) салық
- c) әкімшілік
- d) әлеуметтік
- e) банктік

12. Лицензиялау заңдарын орындауға бағытталған лицензиат қызметі, бұл ... жатады.

- a) бақылауға
- b) стандартизацияға
- c) лицензирленуіне
- d) сертификатталуына
- e) координацияға

13. Фармацевтикалық қызмет – бұл ...

- a) денсаулық сақтау аумағында дәрілік заттардың қауіпсіздігін, тиімділігін, сапасын қамтамасыз етуін, оларды өндіру, дайындау, жою және оны жүзеге асырудағы қызмет.
- b) дәрілік заттардың сатып алынуымен, сақталуымен, шетке шығарылуымен, шеттен әкелінуімен байланысты қызмет.
- c) дәрілік заттардың сериялы шығарылуына қажетті барлық жұмыстардың жиынтығының қызметі.
- d) дәрілік заттардың сақталуымен және таратылуымен байланысты қызмет.
- e) дәріханадан дәрілік заттарды халыққа босату қызметі.

14. Мемлекеттік тіркеусіз қызметтен алынған табыстар ... пайдасына аударылады.

- a) республикалық бюджеттің
- b) салық органдарының
- c) салық төлеушінің
- d) басқа да кәсіпкерлердің
- e) әлеуметтік бюджеттің

15. Азаматтардың қауіпсіз, тиімді және сапалы дәрілік көмек алудың тең құқығын қамтамасыз ету ... болып табылады.

- a) дәрілік заттар айналым саласындағы мемлекеттік саясат қағидалары
- b) емдік ұйымдардың функциясы
- c) ҚР-ның басшылық құзыреттілігі
- d) фармацевтикалық салалардың дамуын мемлекеттік тұрғыда қолдау
- e) фармацевтикалық ұйымдардың дамуына қажет жағдайлар

16. Адам құқығының жоғарғы сатысы болып ... табылады.

- a) кодекс
- b) конституция
- c) фармакопея
- d) бұйрық
- e) декларация

17. Дәрілік заттар айналым саласындағы азаматтардың құқығы ... болып табылады.

- a) дәрілік заттарды жеке және коммерциялық мақсатына жүзеге асыру
- b) дәрілік заттардағы бонустың жеңілдіктерге және қосымша жәрдем ақыларға
- c) дәріханадан сатып алынған дәрілік заттарды қайтаруға және алмастыруға
- d) дәрі-дәрмектерді дайындау мен өндірудегі мемлекеттік құрылымдағы экономикалық көмек алу

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 9беті

- е) қауіпсіз, тиімді және сапалы дәрілік көмек алу
18. Лицензиялау нысанның қызметін атқарудың нақты жағдайларын белгіленген талаптар бойынша тексеру ... деп аталады.
- құжаттық сараптама
  - қызметті бақылау
  - жоспарлы тексеру
  - қызметті лицензиялау
  - фармацевтикалық тексеру
19. Лицензиатпен лицензиялық талаптар мен жағдайларды мақсатпен ... тексеру жүргізіледі.
- мақсатты
  - жоспардан тыс
  - инвентаризациялау
  - тосын
  - жоспарлы
20. Халықты дәріхана ассортиментіндегі тауарлармен қамтамасыз ету және ғылыми кеңестік жұмыстарды атқаратын қызмет:
- фармацевтикалық көмек
  - лицензиялау
  - сертификаттау
  - стандарттау
  - көтерме сауда

5.1.Сабақтың тақырыбы №3.Фармациядағы тиісті халықаралық стандарттары.GXP концепциясы.

5.2.Сабақтың мақсаты: Білім алушыларды Фармациядағы тиісті халықаралық стандарттарымен және GXP концепциясымен таныстыру .

5.3.Оқыту мақсаты:

–**оқыту:** GxP стандарттары, кәсіпорынның кешенді менеджмент жүйесін құру халықаралық стандарттарға, еңбек, қоршаған ортаны қорғау, әлеуметтік жауапкершілікті, және т.б. салалардың бірлігін қамтитындығы туралы жалпы түсінік беру.

–**тәрбиелік:** студенттерді қазіргі заманғы фармацевтикалық кәсіпорынды басқару оның қызметінің әртүрлі аспектілерін реттейтін кешенді GxP стандарттарының жүйесін енгізуге байланысты әр түрлі тәсілдерді біріктіріп, заман талабына сай жұмыс жасауға баулу.

– **дамыту:** GxP талаптарына сәйкес жобаны пайдалану және жабдықтарға техникалық қызмет көрсету үдерісіндегі жобалық әдістемелік амалдарын жасау бағыттарын жүзеге асыратын білімді мамандарды жетілдіру.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- Фармациядағы тиісті халықаралық стандарттары. GXP концепциясы.
- Стандарт мақсаты және қағидаттары
- Тиісті дәріханалық практика стандарты(GPP)
- Тиісті өндірістік практика(GMP)стандарты

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979- 	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	77/11- 32 беттің 10беті	

5.5. Пәннің соңғы оқыту нәтижелерін меңгеруге бағытталған оқыту әдістері мен технологиялары: Семинар, глоссарий

5.6. Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау (сұрақтар, тесттер)

Сұрақтар:

1. Фармацевтикалық өндірісті құру бойынша GxP сәйкес жобаны әзірлеу мен іске асыруға фармацевтикалық өндірістің қандай мамандарын кіргізу ұсынылады?
2. GxP тиісті ережелері мен нормаларына сәйкестігін анықтау?
3. GxP талаптарына сәйкес жобаны пайдалану және жабдықтарға техникалық қызмет көрсету үдерісіндегі жобалық әдістемелік амалдарын жасау?
4. GxP талаптарына сәйкес жобаны пайдалануға беру және жабдықтарға техникалық қызмет көрсету үдерісіндегі жобалық инжиниринг қандай кезеңдерден тұрады?
5. Салыстырмалы талдау қандай жағдайларды ескеруі тиіс?

Тесттер:

1. Тиісті дәріханалық тәжірибенің ережелерін ... құжаты регламенттейді.
  - a) GPP
  - b) GDP
  - c) GMP
  - d) GCP
  - e) GLP
2. Сапалық көрсеткіштерге сай дәрілік заттарды препараттарды алуды қамтамасыз ететін тиісті өндірістік тәжірибе ... регламенттелінеді.
  - a) GPP
  - b) GMP
  - c) GDP
  - d) GCP
  - e) GLP
3. Сапалық анықтаудан міндетті түрде ... өтеді.
  - a) гомеопатиялық дәрілік заттар
  - b) шаншуға арналған су
  - c) медициналық бұйымдар
  - d) таңу материалдары
  - e) дәрілік өсімдік шикізат
4. Толық химиялық бақылаудан міндетті түрде ... өтеді.
  - a) дәріханаларда дайындалатын дәрілік шикізат
  - b) шаншуға арналған ерітінділер
  - c) тану материалдары
  - d) дәрілік өсімдік шикізат
  - e) медициналық бұйымдар
5. Шындыққа негізделген мемлекеттің заңы ҚР-да ... атымен белгілі.
  - a) Президент үкімі
  - b) еңбек заңдылығы
  - c) тергеу Кодексі
  - d) Конституция
  - e) стандартты құжаттар

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казakhstanская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 11беті

6. Дәрі-дәрмектерді дайындаумен және дәрілік препараттармен, фармацевтикалық тауарды бөлшек сауда орындарында босатумен айналысатын басқармалар ... қарайды.
- емдеу-сауықтыру ұйымға
  - денсаулық сақтау департаментінің ұйымға
  - дәріханалық ұйымға
  - медициналық техника ұйымға
  - дистрибьютерлік ұйымға
7. Құрамында есірткі және психотропты заттары бар дәрілік препараттарды заң бойынша растайтын құжат ... болып табылады.
- лицензия
  - сертификат
  - сигнатура
  - төл құжат
  - есеп- фактура

№4.

5.1.Сабақтың тақырыбы Дәрілік заттарға деген қажеттілікті анықтаудың негізгі принциптері және оларға сұранысты зерттеу.

5.2.Сабақтың мақсаты: Білім алушыларға Дәрілік заттарға деген қажеттілікті анықтаудың негізгі принциптері және оларға сұранысты зерттеуді үйрету. Тұрғындарға және емдеу – профилактикалық мекемелерде емделетін стационарлық сырқаттарды кепілді көлемде медициналық және фармацевтикалық көмектермен сапалы түрде қамтамасыз ету үшін, фармацевтикалық көтерме сауда және бөлшек сауда звеноларын дәрілік заттармен, медициналық бұйымдармен басқа да фармацевтикалық тауарлармен тиімді түрде қамтамасыз етуді түсіндіру.

Оқыту: Қанағаттандырылмаған сұраныс фармацевтикалық сату, өткізу жүйесінде дәрілік заттар ассортименттерінің толық еместігін немесе жеткіліксіздігін көрсетеді. Қалыптасып келе жатқан сұраныс негізінен жаңа шығарылған отандық және шетелдік заттарға, басқа да фармацевтикалық тауарлардың қалыптасу тәртібін үйрету.

Тәрбиелік : Білім алушылардың фармация мамандығын меңгеруде өз құқықтары мен міндеттерін білуі тұрғындарға фармацевтикалық көмек көрсетуде дұрыс патриоттық сезімін қалыптастыру.

Дамыту: ҚР тұрғындарына сапалы, тиімді, білікті, қол жетімді бағамен дәрілік заттар мен фармацевтикалық тауарларды босатудағы білімді мамандарды жетілдіру.

5.3.Оқыту мақсаты:

меңгерген білімдердің негізінде білім алушыны келесі ептіліктерге үйрету:

- тауарлардың сатылу көлемін жылдар бойынша орындалуын талдауды;
- тауарлардың сатылу көлемінің жыл сайынғы және жылдық орташа мөлшер екіпіндерін есептеуді;
- бөлшек және көтерме сауда айналымы бойынша тауарлардың сатылу көлемін тоқсандар бойынша анықтауды;
- бөлшек және көтерме сауда айналымдарының нақты мөлшерлерін талдауды.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- Дәрі-дәрмектердің қажетті мөлшерін анықтауда қолданыстағы барлық дәрілік заттар неше топқа бөлінеді?
- Ерекше әсері бар дәрілік заттарға қажеттілікті қалай анықтайды?
- Қолданылуы бақылауға алынатын дәрілік заттарға қажеттілікті қалай анықтайды?

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казakhstanская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы	77/11-	
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	32 беттің 12беті	

4. Кең түрде қолданылатын дәрілік заттарды атап өтіңіз?

5.5. Пәннің соңғы оқыту нәтижелерін меңгеруге бағытталған оқыту әдістері мен технологиялары: семинар, SBL, оқу кейсі

Бағалау әдістері: семинар, SBL, оқу кейсі әдістерінің бағалау критериялар чек-парақшасы бойынша жүргізіледі

5.6. Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер)

Сұрақтар:

1. Дәрілік препарат және дәрілік зат дегенді қалай түсінесіз?
2. Маркетингтің базалық категорияларды атаңыз?
3. Мұқтаждық, қажеттілік, сұраныс, тұтыну деген не?
4. Дәрілік препараттарға сұраныстың қалыптастыру факторлары?
5. Дәрілік заттардың қажеттілігін қалыптастыратын факторлар, олардың классификациясы қандай?
6. Қатаң нормадағы дәрілік заттардың қажеттіліктегін анықта?
7. Ерекше әсер ететін дәрілік заттардың қажеттіліктегін анықта?
8. Кең спектрлі әсер ететін дәрілік заттардың қажеттіліктегін анықта?
9. Нарық жағдайында дәрілік препараттарға сұранысты қалай анықтайды?

Тесттер :

1. Сапасыз және фальсификат дәрілік заттар ... сатысында анықталады.
  - a) дайындау
  - b) сертификациялау
  - c) клиникалық сынамаларды өткізу
  - d) технологиялық үрдіс
  - e) синтездеу
2. Сапасыз және фальсификат дәрілік заттарды қолданыстан алып тастау, жою процедурасы ... болып табылады.
  - a) экспорт
  - b) реэкспорт
  - c) импорт
  - d) жанама импорт
  - e) аудит
3. Кең спектрлі әсерлі препараттардың қажеттілігі ... анықталады.
  - a) сұранысты толық қанағаттандырғанын ескергендігі олардың нақты шығынын көрсететін мәліметтерді қолдану арқылы
  - b) берілген препараттарға деген қажеттіліктің максималды қол жетімді көлемін ескеріп
  - c) 1000 тұрғынға есептегенде берілген препараттардың тұтыну нормативін қолдану арқылы
  - d) 1 жыл ішінде науқасқа жүргізілген емдеу курстарының санын ескеру арқылы
  - e) 1 науқасқа арналған емдеу курсына кеткен препарат шығындарын ескеру арқылы
4. Иісті және болғыш заттарды сақтау ережесі бойынша ... болу керек.
  - a) герметикалық тығындалған ыдыста, арнайы шкафта, атаулары бойынша, таразылар, келі-келсап, шпательмен жабдықталған
  - b) салқын жерде, ылғалдылығы 50-65%, атмосфералық су және газ булары кіре алмайтын герметикалық тығындалған ыдыста

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 13беті

- c) бөлме температурасында, салқын жерде
- d) қараңғы бөлмелерде немесе шкафтарда, қара бояумен боялған есіктері тығыз жабылған, күн сәулесінен қорғайтын материалдан жасалған ыдыста
- e) арнайы бөлмелерде, көлемінің 75%-надейін толтырылған металл ыдыстарда
5. Фармацевтикалық ұйымдарда этил спиртін сақтау ... ұйымдастырылады.
- a) арнайы бөлмелерде, көлемінің 75%-на дейін толтырылған металл ыдыстарда
- b) салқын жерде, ылғалдылығы 50-65%, герметикалық тығындалған ыдыста
- c) бөлме температурасында, қараңғы жерде
- d) қараңғы бөлмелерде немесе шкафтарда, шкафтың іші қара боялған бояумен
- e) герметикалық тығындалған тарада, арнайы шкафта, атаулары бойынша
6. Дәріханалық қойманың сақтау бөлмелерінде препараттардың қолдану мерзімін ... атты құжат бойынша бақылайды.
- a) қабылдау актісі
- b) сөрелік карточка
- c) шоттар реестрі
- d) есеп карточкалары
- e) тасымалдау карточкалары
7. ... – тұтынушылардың фармацевтикалық көмекке қанағаттандыруға ықпал ететін тауарлар қозғалысын оқшауландыру және басқару.
- a) Фармацевтикалық нарық
- b) Логистикалық операция
- c) Логистикалық арна
- d) Фармацевтикалық логистика
- e) Тарату логистикасы
8. Дәріханалық қойманың категориялары мен құрылымын анықтайтын критерийлерге ... жатады.
- a) тауарларды өткізу түрлері
- b) қызмет түрі мен көлемі
- c) бөлшек сауда нысандардың саны
- d) тауарлар ассортименті
- e) лицензияның болуы немесе болмауы
9. Дәріханалық қоймаға жолдама құжаттарсыз тауар түскен жағдайда ... акт толтырылады.
- a) коммерциялық
- b) тауарлардың фактісі бойынша
- c) тауарда айырмашылықтардың табылғандығы жөнінде
- d) түскен тауарды қабылдау туралы
- e) тауарлық-материалдық құндылықтардың бұзылуы туралы
10. Тауар жеткізуден тауарды қабылдағанда сапасы мен саны жағынан ауытқулар анықталған кездегі толтырылатын акт ... болады.
- a) сапасы мен санындағы айырмашылықтарды анықтау туралы
- b) тауар жеткізушілерден санаусыз алып келген тауарды қабылдау туралы
- c) сапасы мен толықтығы бойынша тауарды қабылдау туралы
- d) салмағы және саны бойынша тауарды қабылдау туралы
- e) тауардың нақты болуы
11. Дәріханалық тауарлар ассортименттерінің тұтынылуын жоғарылататын факторға ... жатады.
- a) ұзартылған препараттардың енуі
- b) емдеу-сауықтыру жағдайлардың жүргізілуі
- c) қарттар санының көбеюі

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 14беті

- d) медициналық персоналдық
- e) клиенттердің жеке назары

№5.

5.1. Сабақтың тақырыбы Дәрі-дәрмектерді көтерме сауда және бөлшек сауда арқылы босату жұмысын ұйымдастыру.

5.2.Сабақтың мақсаты: Білім алушыларға Қазақстан Республикасының фармацевтика саласының дистрибьютерлік тізбегін және көтерме сауда фирмалары мен дәріханалық қоймалардың жұмысын және бөлшек сауда арқылы босату туралы түсінік беру.

5.3.Оқыту мақсаты:

Фармацевтикалық нарықтағы көтерме сауда бөлімінің жұмысын ұйымдастыру.
 Дәріханалық қоймалардың қызметін ұйымдастыру және оны жүзеге асыру.
 Бөлшек сауда арқылы босату жұмысын ұйымдастыру.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. GDP стандартының мәні неде?
2. Дәріханалық қоймаға тауарды қабылдау қалай жүзеге асырылады?
3. Дәріхана қоймасында тауарларды сақтауды ұйымдастыру тәртібі қандай?
4. Фармацевтикалық фирма мен дәріхана қоймасы арқылы тауарлар мен қызметтерді сату қалай жүзеге асырылады?
5. Дәрілерді бөлшек сауда арқылы босататын ұйымдарға қандай ұйымдар жатады?
6. Кезекші дәріханалар дегеніміз не ?
7. Арнайы бағытталған дәріханаларға қандай дәріханалар жатады ?
8. Дәрілік заттарды, медициналық бұйымдарды және медициналық техникаларды бөлшек сауда арқылы босатуға қандай жағдайларда тиым салынады ?

5.5. Пәннің соңғы оқыту нәтижелерін меңгеруге бағытталған оқыту әдістері мен технологиялары: Семинар

5.6. Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау (сұрақтар, глоссарий , есептер ,тесттер.)

Сұрақтар:

Тесттер:

1. Дәріханалық қойманың бөлімдері:
  - a) қор бөлімі, комплектация, тауар жеткізу
  - b) өндірістік – рецептуралық, қор, экспедиционды
  - c) тасымалдау, жеткізу, жинақтау
  - d) қабылдау, оперативті, экспедиционды
  - e) дайын түр, экспедиционды, орамдау
2. Дәріханалық қоймада тауарды сақтау ... бөлімде жүзеге асады.
  - a) экспедициялық
  - b) қабылдау
  - c) қор
  - d) оперативтік
  - e) материалды
3. Дәріханада калий перманганаты сақтауда, оның ... заттарға жататынын ескеру қажет.

- a) жарылыс қауіпті және бояғыш
  - b) тез өртенгіш
  - c) өрт қауіпті
  - d) тез жаңғыш
  - e) заттық-сандық есептегі
4. Тауар өндірушілерден тауарларды қабылдау, сақтау және қажеттіліктеріне қарай дәріханаға, емдеу-сауықтыру ұйымдарға босату . . . негізгі міндеті.
- a) дәріханалық киоскінің
  - b) дәріханалық пункттің
  - c) дәріханалық қойманың
  - d) ауруханалық дәріхананың
  - e) ауруханааралық дәріхананың
5. Қамсыздандырушыдан тауар жеткізуде тауар жетіспеушілігі немесе бұзылуы кезінде ... акт толтырылады.
- a) тауардың саны және сапасына бойынша бекітілген сәйкес келмеуі туралы
  - b) қамсыздандырушының шотынсыз келіп түскен тауарды қабылдау
  - c) комплект және сапасы бойынша тауарды қабылдау туралы
  - d) тауардың салмағы және сапасын бойынша қабылдау туралы
  - e) тасымалдау орнында нақты тауар түрінің бары
6. Сақтау кезінде мұздаудан қорғауды талап ететін дәрілік заттарға ... жатады.
- a) вирусқа қарсы препараттар
  - b) инсулин препараты
  - c) аммиак ерітіндісі
  - d) дәрілік шөптер
  - e) күміс нитраты
7. Дәріханалық қоймада сапасына сай емес дәрілік зат ...
- a) қайта өңделеді.
  - b) техникалық мақсатта қолданылады.
  - c) жойылады.
  - d) босатылады.
  - e) ветеринарлық дәріханаға жіберіледі.
8. Дәріханалық қойманың тауарларды қабылдайтын бөлімі:
- a) экспедициялық
  - b) оперативті
  - c) қабылдау
  - d) қор сақтау
  - e) қамсыздандыру және босату
9. Дәріхана қоймасына тауармен бірге ... түседі.
- a) тасымалдау накладнойы, зауыт шоты, сапа сертификаты
  - b) сұрау – талап, шот-фактура
  - c) тауарлық-тасымалдау накладнойы, қабылдай – тапсыру актісі
  - d) сенім хат, лицензия
  - e) түскен жүкті есепке алу кітабы, қабылдау-тапсыру актісі
10. Дәріханалық қоймаға фармацевтикалық өнімді жеткізу үшін ... қажет.
- a) сертификат
  - b) жеткізу акті
  - c) келісім шарт

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казakhstanская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы	Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	77/11- 32 беттің 16беті

- d) сенім хат
 e) шот-фактура
11. Дәрілік заттар көтерме саудасында жолдама құжатта әр дәрілік түрге берілетін ... көрсетіледі.
- a) сәйкес сертификат номері, жарамдылық мерзімі
 b) мемлекеттік тіркеу нөмірі
 c) лицензиялау номері, жарамдылық мерзімі
 d) талдаудың нәтижесімен нөмірі
 e) технологиялық регламенттің нөмірі, күні
12. Бөлшек бағадағы бір күндік айналымын ақша қаражатының жоспарлы нормативіне көбейту жолы арқылы ... анықталады.
- a) дәріханадағы ақша қаражатының нормативті қорлары
 b) касса лимиті
 c) қосымша баға салығы
 d) табыс салығы
 e) пайда салығы
13. Майда бөлшек сауда орталығына ... жатады.
- a) көзілдірік бөлімшесі
 b) дәріхана
 c) дайын дәрілер формасы бөлімі
 d) дәріханалық пункт
 e) аурухана ішілік дәріхана
14. Көтерме және бөлшек сауда арасындағы айырмашылықты ... деп атайды.
- a) қосылған бағаға қойылатын салық
 b) жалпы табыс
 c) табыс салығы
 d) шығындарға мән беру
 e) рентабельділік
15. Бөлшек сауда мен көтерме сауданың айырмашылығы ... болып табылады.
- a) көтерме сауда үстемесі
 b) еркін сауда үстемесі
 c) реттік сауда үстемесі
 d) бөлшек сауда үстемесі
 e) мемлекеттік сауда үстемесі

Тапсырмалар:

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысу.
2. Тақырып, тест сұрақтарына жауап бере отырып, материалдың игерілуін тексеру.
3. Сабақ тақырыбы бойынша презентация, реферат, ситуациялық есептер, видео дайындау

№6.

- 5.1. Сабақтың тақырыбы** Дәріхананың дәрілерді дайындау жұмысын ұйымдастыру.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы	77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	32 беттің 17беті

5.2.Сабақтың мақсаты: Дәріхананың дәрілерді дайындау жұмысын ұйымдастыру. Дәріхананың өндіріс қызметі. Дәріханада дәрілерді дайындайтын фармацевтік ассистенттің міндеттері мен құқықтарын түсіндіру.

5.3.Оқыту әдісі: Презентация дайындау,тестілік тапсырмалар құрастыру.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- 1.Дәрілік препараттардың дәріханалық өндірісінің ерекшеліктері.
- 2.Дәрі дайындау бойынша фармацевтің құқықтары мен міндеттері.
- 3.Дәрігердің рецептісі және емдеу-алдын алу ұйымдарының талаптары бойынша дәрі дайындауды ұйымдастыру. Жұмыс орындарын жабдықтау және жабдықтау.
- 4.Құрамында есірткі, улы және күшті әсер ететін заттар бар дәрілер дайындау.
- 5.Дәріханада стерильді дәрілік нысандарды дайындауға қойылатын талаптар.
- 6.Дәріханаларда концентраттарды, жартылай фабрикаттарды және дәріханаішілік дайындамаларды дайындауды ұйымдастыру.

5.5.Пәннің соңғы оқыту нәтижелерін меңгеруге бағытталған оқыту әдістері мен технологиялары: Семинар

Пәннің соңғы оқыту нәтижелерін меңгеру деңгейін бағалауға арналған бақылаудың түрлері: Силлабустағычөк-парақшасы (Feedback)бойынша«Семинар» әдістеріндегі бағалау шөктеріне сәйкес бағаланады

5.6.Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7.Бақылау (сұрақтар, тесттер):

Сұрақтар:

1. Дәріханалық өндірістің ерекшеліктері қандай?
2. Дәрі-дәрмөк дайындау жөніндегі фармацевт-технологтың құқықтары мен міндеттері неде?
3. Дәріхананың қандай үй-жайларында дәрілік түрлерді дайындау жүргізіледі?
4. Фармацевт-технологтың зарарсыздандырылмаған дәрілік түрлерді дайындау жөніндегі жұмыс орны қалай жабдықталады?
5. Стерильді дәрілік түрлерді дайындау жөніндегі фармацевт-технологтың жұмыс орны қалай жабдықталады?
6. Құрамында есірткі, улы және күшті әсер ететін заттар бар дәрілерді дайындауға қандай талаптар қойылады?
7. Дәріханада стерильді дәрілік түрлерді дайындауға қандай талаптар қойылады?
8. Дәріханаларда концентраттарды, жартылай фабрикаттарды және дәріханаішілік дайындамаларды дайындау қалай жүзеге асырылады?

Тесттер:

1. Ерітінділерді стерилизациялау дайындау басталғаннан ... сағаттан кешіктірілмей жүргізілуі тиіс.
  - A) үш
  - B) бес
  - C) жеті
  - B) он
  - E) он екі

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 18беті

2. Сатып алушыларға жіберу үшін жарамды мөлшерде дәрі дозалау... деп аталады .
  - A) ішкі бумалау
  - B) жаңа
  - C) рецептурамен
  - D) көмірқышқыл газы
  - E) жартылай фабрикаттармен
3. Көмекші материал дайындалады, стерильдейді және тәулік бойы жабық күйінде сақтайды.
  - A) 3
  - B) 5
  - C) 10
  - D) 30
  - E) 15
4. Биксті ашқаннан кейін зарарсыздандырылған қосалқы материалды тәулік бойы қолданады
  - A) 1
  - B) 2
  - C) 5
  - D) 7
  - E) 10
5. Негізгі өндірістік дәріханалар... болып табылады .
  - A) ассистенттік бөлме
  - B) экспедициялық бөлме
  - C) тауарды жинақтау бөлмесі
  - D) дәріхана меңгерушісінің кабинеті
  - E) сауда залы

Бақылау жұмысы-1 бойынша сұрақтар мен тест тапсырмалары:

1. Нарық және нарықтық жүйе. Нарықтың түрлері.
2. Фармацевтикалық нарықтың ерекшеліктері.
3. Сұраныс заңы, Ұсыныс заңы.
4. Тұтынушылық тәртіптің заңдылықтары.
5. Ұлттық дәрі-дәрмектік қамтамасыз ету саясатын іске асыру жүйесі.
6. ҚР фармацевтикалық көмек көрсетудің негізгі принциптері.
7. Фармацевтикалық қызмет дегеніміз не?
8. Қазақстан Республикасындағы фармацевтикалық қызметті реттейтін заңнамаларды атаңыз.
9. Фармацевтикалық қызметті мемлекеттік реттеу дегеніміз не?
10. Дәрілік заттар айналысы саласындағы мемлекеттік бақылау қалай жүзеге асырылады?
11. Дәрілік заттар сараптаудың Ұлттық орталығы дегеніміз не?
12. Мемлекеттік бақылау органдардың атқаратын қызметі қандай?
13. Фармацевтикалық өндірісті құру бойынша GxP сәйкес жобаны әзірлеу мен іске асыруға фармацевтикалық өндірістің қандай мамандарын кіргізу ұсынылады?
14. GxP тиісті ережелері мен нормаларына сәйкестігін анықтау?
15. GxP талаптарына сәйкес жобаны пайдалану және жабдықтарға техникалық қызмет көрсету үдерісіндегі жобалық әдістемелік амалдарын жасау?
16. GxP талаптарына сәйкес жобаны пайдалануға беру және жабдықтарға техникалық қызмет көрсету үдерісіндегі жобалық инжиниринг қандай кезеңдерден тұрады?
17. Салыстырмалы талдау қандай жағдайларды ескеруі тиіс?

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы	Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	77/11- 32 беттің 19беті

18. Дәрі-дәрмектердің қажетті мөлшерін анықтауда қолданыстағы барлық дәрілік заттар неше топқа бөлінеді?
19. Ерекше әсері бар дәрілік заттарға қажеттілікті қалай анықтайды?
20. Қолданылуы бақылауға алынатын дәрілік заттарға қажеттілікті қалай анықтайды?
21. Кең түрде қолданылатын дәрілік заттарды атап өтіңіз?

№7.

5.1. Сабақтың тақырыбы: Дәріханаларда рецепттерді қабылдау және дәрілерді босату жұмысын ұйымдастыру. Рецепттерді тіркеу, есепке алу және сақтау. Дәріханаларда дәрілік заттарды рецептсіз босату.

5.2. Сабақтың мақсаты: Білім алушыларға рецептпен және рецептсіз босату жұмыстарын үйрету.

5.3. Оқыту әдісі: Симуляциялық презентация.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Дәрілерді босату және рецепттерді қабылдауды жүргізетін жұмысшылардың тізімі, олардың міндеттері мен құқықтары.
2. Рецепттерді қабылдау.
3. Рецепттерді тіркеу, есепке алу және сақтау.
4. Рецепттердің жазылу тәртібі.
5. Рецептуралық бланкілер түрлері.
6. Рецепттің фармацевтикалық экспертизасы.
7. Дәрілік препараттарды рецептсіз босатудың қандай ерекшеліктері бар?
8. Дәрілерді рецептсіз босату дегеніміз не?
9. Дәрілік заттарды рецептсіз босатудың тиімді қолдану бағыттары қандай?
10. Дәрілік заттарды рецептсіз босату бөлімінің қызметтері?

5.5. Пәннің соңғы оқыту нәтижелерін меңгеруге бағытталған оқыту әдістері мен технологиялары: Семинар ("Тапсырма" модулінде ұсынылған тапсырмаларды орындау бойынша байланыстың оп-line режиміндегі және/немесе of-line режиміндегі жеке жұмыс және оп-line режимде немесе "Тапсырма" модулінің чатында немесе басқа ақпараттық платформаларда талқылау)

Пәннің соңғы оқыту нәтижелерін меңгеру деңгейін бағалауға арналған бақылаудың түрлері: Силлабустағы чек-парақшасы (Feedback) бойынша «Семинар» әдістеріндегі бағалау шектеріне сәйкес бағаланады

5.6. Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау сұрақтары:

1. Рецепттерді қабылдау кезінде фармацевтің жұмыс орны қалай жабдықталады?
2. Рецепттерді қабылдауды және дәрілерді босатуда іске асыратын дәріхана қызметкерлерінің құқықтарымен міндеттері атаңыз?
3. Рецепт бойынша дәрілік заттарды босату технологиясы?
4. Рецепттердің фармацевтикалық сараптама дегеніміз не?

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы	77/11-	
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	32 беттің 20беті	

5. Рецептті жазу және дәрілік заттарды босату тәртіптерін (есірткі заттар, психитропты және прекурсорлардан басқа) атаңыз?
6. Есірткі және психотропты заттарға, прекурсорларға рецептті жазу және босату тәртіптері қандай?
7. Прекурсорларды, есірткі және психотропты дәрілік заттардың сақталу ерекшеліктері атаңыз?
8. Тегін және жеңіл бағалық дәрілік заттардың кімге босатылады?
9. Тегін және жеңіл бағалық дәрілік заттардың кімге босату қалай жүргізіледі?
10. Рецепттердің жарамдылық және сақтау мерзімдері қанша?

Тесттер:

1. ЕСМ талаптары және амбулаториялық рецепт бойынша дәрілік формаларды дайындау бөлмеге ... жатады.
  - a) материалдық бөлме
  - b) рецептік бөлме
  - c) дефектарлық
  - d) ассистенттік бөлме
  - e) бөлшектеу бөлмесі
2. Дәрілерді дайындау, сапасын бағалау, сұраныстармен рецепттерді қабылдап, тұрғындарға оларды босату ... бөлімде жүргізіледі.
  - a) қор
  - b) өндірістік-рецептуралық
  - c) дайын дәрі түрлері
  - d) рецептсіз босату
  - e) оптика
3. Дәрілік препараттарды фармацевттер аса абайлықпен ... босату қажет.
  - a) әйелдерге
  - b) жүкті әйелдерге
  - c) ер кісілерге
  - d) жеткіншектерге
  - e) әскери адамға
4. Емдеу-сауықтыру мекеменің штампы, науқастың аты-жөні, жасы, дәрігердің аты-жөні, дәрілік заттың құрамы, қолдану тәсілі, дәрігердің мөрі, қолы ... негізгі реквизиттеріне жатады.
  - a) сұрау талап қағаздың
  - b) лицензияның
  - c) рецептін
  - d) келісім шарттың
  - e) сенім хаттың
5. Дәрігердің рецептін бойынша босатылады...
  - a) парацетамол
  - b) мукалтин
  - c) диазепам
  - d) анальгин
  - e) бинт
6. Тегін, жеңілдікпен, есірткі дәрілік заттардан басқа, денсаулық сақтау ұйымдарда жазылған рецепттерді ... босатады.
  - a) республиканың барлық территориясында
  - b) емдеу-сауықтыру мекемесінің территориясынан

- c) дәріханада, аудандық және қалалық әкімшілік территориясындағы науқастарға
 d) емханадағы дәріханалық пунктте
 e) бір территориядағы әкімшілік бөліміне
7. Дәрілік заттарға берілетін рецептілерде ... болады.
 a) бас дәрігердің қолы мен жеке мөрі
 b) дәрігердің қолы мен жеке мөрі
 c) елтаңбалы мөрі
 d) аға мейірбикенің қолы
 e) бас дәрігер мен денсаулық сақтау департаменті директорының қолымен расталады
8. Рецептілер ... ескере отырып, беріледі.
 a) науқас жасы мен дәрілік зат құрамына енетін ингредиенттердің құрамы
 b) науқастың әлеуметтік жағдайын
 c) атқаратын қызметін
 d) науқастың мекен-жайын
 e) науқастың білім деңгейін
9. Рецепттегі және бақылау парағындағы жазу сайдылығын, есептеудің дұрыстығы ... бақылауға жатады.
 a) физикалық
 b) технологиялық
 c) жазбаша
 d) органолептикалық
 e) босатудағы
10. Арнайы рецептуралық бланкті ... рецепт бойынша босатуға арналған.
 a) прекурсорлы заттарды
 b) улы заттарды
 c) есірткі заттарды
 d) өте улы заттарды
 e) есін жоғалтатын әсері бар заттарды
11. Құрамында есірткі және психотропты заттары бар дәрілік препараттарды заң бойынша растайтын құжат ... болып табылады.
 a) лицензия
 b) сертификат
 c) сигнатура
 d) төл құжат
 e) есеп- фактура
12. Құрамында есірткі, психотропты және прекурсорлы заттары бар дәрілік препараттардың нұсқауын ... бекітеді.
 a) амбулаториялық картада немесе ауру тарихында
 b) рецептуралық журналда
 c) заттың сандық есеп журналында
 d) рецептуралық бланктерді тіркеу кітапшасы
 e) дәріханаішілік бақылау журналында
13. Ұйым басшысының қолы, дәрігердің жеке мөрі, денсаулық сақтау ұйымның мөртаңбасы және мөрі . . . рецептерге бекітіледі.
 a) улы заттарға
 b) есірткі заттарға
 c) аса улы заттарға

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казakhstanская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы	Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	77/11- 32 беттің 22беті

- d) құрамында 8 – оксихиноліні бар заттарға
 e) стероидты гормондарға
14. Рецепттің мазмұны, арнайы рецептуралық бланктің коды және нөмірі . . . кіреді.
- a) заттың – сандық есеп журналына
 b) науқастың медициналық картасына
 c) рецептуралық журналына
 d) тауар есебінің кітабына
 e) рецептуралық бланк есептеулерінің журналына
15. Есірткі дәрілік заттар тегін немесе жеңілдетілген рецептерді жазуда, арнайы рецептуралық бланкқа қосымша . . . жазылады.
- a) жеңілдік рецепті
 b) бұйрық
 c) лицензия
 d) сертификат
 e) акт
16. Есірткі заттардың жоғары дозасынан асырып рецепт берген кезде . . . ескеру қажет.
- a) дозасының жазу үлгісі және леп белгісін
 b) қосымша мөрмен бекітілуін
 c) сигнатура жазылғанын
 d) екі рецепт жасалғанын
 e) дәрігердің лицензиясының нөмірін
17. Арнайы рецептуралық бланкке жазылған рецептердің түбіршектері . . . сақталады.
- a) рецепт жазған медициналық ұйымда
 b) дәріхана ұйымда
 c) денсаулық сақтау ұйымында
 d) жоғары мекемелерінде
 e) рецепт жазып берілген науқаста
18. Бір рецептегі есірткі, психотропты заттардың мөлшері жіберілетін нормадан ... 2 есе ұлғайтуға болады.
- a) инкурабельді онкологиялық ауруы бар науқастарды емдеуге арналған рецепт жазғанда
 b) наркомандарды емдеуде
 c) учаскелік дәрігердің ауысымында
 d) мекен-жайың ауысқан кезінде
 e) қарт науқастарға арналған рецептерді жазғанда
- a) 30
19. Ұзақ емдеуді қажет ететін науқастарға арналған дәрілік заттар жазылған рецепттің мерзімі:
- a) 6 ай
 b) 1 жыл
 c) 3 жыл
 d) 3 ай
 e) 5 жыл
20. Рецептуралық-өндірістік бөлім . . . ұйымдастырады.
- a) дайын дәрілер дәріханаларда
 b) дәріханалық киоскілерде
 c) дәріханалық пункте
 d) өндірістік дәріханаларда
 e) емдеу-сауықтыру мекемелерде

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 23беті

5.1. Сабақтың тақырыбы №8. Дәріханаларда дәрілік заттарды рецептсіз босату. Дәріханадан дәрілік заттарды және басқа да тауарларды ақысыз босату.

5.2. Сабақтың мақсаты: Білім алушыларға дәрілердің рецептсіз босату жұмыстары туралы ақпарат беру.

5.3. Оқыту мақсаты: Дәріханаларда дәрілік заттарды және басқа да тауарларды рецептсіз босату. Кіші бөлшектік сауда жүргізетін жүйелердің қызметтерін ұйымдастыру. Дәріханадан дәрілік заттарды және басқа да тауарларды ақысыз босату. Созылмалы аурумен ауыратын науқастарға дәрілік заттарды ақысыз және жеңілдікпен босату.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Дәрілік заттарды және басқа да тауарларды рецептсіз босату.
2. Кіші бөлшектік сауда жүргізетін жүйелердің қызметтерін ұйымдастыру.
3. Дәріханадан дәрілік заттарды және басқа да тауарларды ақысыз босату.
4. Созылмалы аурумен ауыратын науқастарға дәрілік заттарды ақысыз және жеңілдікпен босату.

5.5. Оқыту әдісі: Семинар, интеллектуалды футбол

5.6. Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау сұрақтары:

1. Дәрілерді рецептсіз босату дегеніміз не?
2. Дәрілік заттарды рецептсіз босатудың тиімді қолдану бағыттары қандай?
3. Дәрілік заттарды рецептсіз босату бөлімінің қызметтері?

Тесттер:

1. Дәріханада тегін және жеңіл бағамен босатылатын дәрілік заттар жазылған рецептуралық бланктің сақталу мерзімі:
  - a) 1 жыл
  - b) 2 жыл
  - c) 3 жыл
  - d) 6 ай
  - e) 3 ай
2. Дәрілік зат . . . науқасына рецептпен тегін босатылады.
  - a) бүйрек поликистоз
  - b) демікпе
  - c) радикулит
  - d) сколиоз
  - e) тромбофлебит
3. Дәрілік түр . . . науқасына рецептпен тегін босатылады.
  - a) цистит
  - b) тромбофлебит
  - c) эндометрит
  - d) қант диабетіне
  - e) эхинококкоз
4. Тегін босатуға арналған дәрілік заттар бар рецепт ... науқастарына жазылады.
  - a) туберкулез
  - b) геморрой

- c) эндометриоз
d) гастрит
e) гепатит
5. Тегін дәрілік . . . науқастарға босатылады.
a) психикалық
b) паротит
c) плеврит
d) парадонтоз
e) пиелонефрит
6. Тегін дәрілік препараттарды . . . науқастарына босатылады.
a) микроспория
b) қынап миомасы
c) невралгия
d) жүректің ишемия ауруы
e) бас ауруы
7. Науқастарға дәрілік препараттар 100 % жеңілдікпен . . . босатылады.
a) өкпенің созылмалы обструкциялық ауруында
b) катаракта ауруында
c) глаукомада
d) колитте
e) конъюктивитте
8. Рецептуралық-өндірістік бөлім . . . ұйымдастырады.
a) дайын дәрілер дәріханаларда
b) дәріханалық киоскілерде
c) дәріханалық пункте
d) өндірістік дәріханаларда
e) емдеу-сауықтыру мекемелерде
9. Стационарлық науқасқа препараттың тағайындалуы ... тіркеледі.
a) заттық-сандық есепке алу кітабында
b) рецептуралық бланктерді тіркеу кітабында
c) науқасты ауруханаішілік бақылау журналында
d) ауру тарихында
e) талаптама-накладнойда
10. Рецепттің арнайы формадағы бланкісінде ... жазуға болады.
a) ретаболилді толық бағада
b) платифиллинді толық бағада
c) промедолды толық бағада
d) лизиноприл толық бағада
e) этил спиртін толық бағада
11. Рецепт ... тілінде жазылады.
a) латын
b) орыс
c) мемлекет
d) ағылшын
e) түрік
12. Рецепттің сақталу мерзімі өткен соң ...
a) бастапқы қалпына келтіріледі.

- b) сақтау мерзімін ұзартады.
 c) жойылады.
 d) сараптама жүргізеді.
 e) қайта тіркеледі.
13. Рецептке фармацевтикалық талдауды ... жасайды.
 a) дәрігер
 b) бас дәрігер
 c) фельдшер
 d) фармацевт
 e) медбике
14. Дәрігер рецептке дәрілік заттың дозасын қолмен жазып және леп белгісін қою керек, егер ... асып кетсе.
 a) жоғары реттік дозасы
 b) жоғарғы тәуліктік дозасы
 c) терапевтикалық дозасы
 d) дәрілік заттың орамасының саны
 e) бір уақытта босату нормасы
15. Дәрігер рецептте “ Арнайы босатылған”, қолын және мөрін қою керек, егер ... асып кетсе.
 a) бір рецептке тағайындалған дәрілер саны
 b) дәрілік препараттың орамасының саны
 c) жоғары реттік дозасы
 d) жоғары тәуліктік дозасы
 e) терапевтикалық дозасы
16. Дәрігермен дәрілік затты жоғарғы бір реттік дозаны асырып жазылуы рецептке рәсімделмеген болса, онда фармацевт оны . . . жібереді .
 a) жоғарғы бір реттік дозанын жартысында
 b) жоғарғы бір реттік дозаны
 c) жоғарғы тәулік дозаны
 d) бір оралым
 e) орташа бір реттік дозанын жартысын
17. Дәріханада сұрау бақылау таңдамалы түрде және ... фармацевт дайындағаннан кейін.
 a) 5 дәрілік түрден көп емес
 b) әр дәрілік түр
 c) әр 10 дәрілік түр
 d) барлық дәрілік түрде
 e) 3 дәрілік түрден артық емес

5.1.Сабақтың тақырыбы №9. Дәріханалық ұйымдардың санитарлық ережесі.

5.2.Сабақтың мақсаты:Дәрілік заттар және де басқа медициналық мақсатта қолданылатын бұйымдарға, техникаларға қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 26беті

5.3. Оқыту мақсаты: Дәріханалық мекемелердің санитарлық ережесі. Дәрілік заттар және де басқа медициналық мақсатта қолданылатын бұйымдарға, техникаларға қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Дәріханалық мекемелердің санитарлық ережесі.
2. Дәрілік заттар және де басқа медициналық мақсатта қолданылатын бұйымдарға, техникаларға қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар.
3. Дәріхананың негізгі міндеттері мен функциялары.

5.5. Оқыту әдісі: ауызша жауап, түймедақ.

5.6. Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау сұрақтары:

1. Дәріханалық мекемелердің санитарлық ережесі.
2. Дәрілік заттар және де басқа медициналық мақсатта қолданылатын бұйымдарға, техникаларға қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар.
3. «Дәрілік заттар, материалдық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерге қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық бұйрығы.
4. Дәріханалық ыдыстарды жуу, тазарту.

5.1. Сабақтың тақырыбы №10. Фармацевтикалық нарықтағы тауарлар қозғалысы.

Фармацевтикалық логистика.

5.2. Сабақтың мақсаты: Білім алушыларға фармацевтикалық логистика туралы түсініктер беру.

5.3. Оқыту мақсаты:

- оқыту: Дәріханалық ұйымдарды қажетті дәрілік заттармен, басқа да фармацевтикалық тауарлармен, материалдармен қамтамасыз ету, оларға деген сұранысты зерттеп, қажетті мөлшерін анықтап, тауар жеткізушілерді таңдап, тауарларды алу жөнінде келісім-шарттарды жасап, тауарларды қабылдап алу операцияларын қамтиды.

- тәрбиелік: Оқушылардың фармация мамандығын меңгеруде өз құқықтары мен міндеттерін білуі халыққа фармацевтикалық көмек көрсетуде дұрыс патриоттық сезімін қалыптастыру

- дамыту: тұрғындарды медициналық және дәрілік заттармен қамтамасыз етуде білімді, білікті маман жетілдіру.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Тауар қозғалыс каналдарын қалай түсінесіз?
2. Көлік логистикасын қалай түсінесіз?
3. Логистика нені білдіреді?
4. Логистикалық жүйе дегеніміз не?
5. Микрологистика дегеніміз не?
6. Фармацевтикалық өнімдерді бөлу арналары дегеніміз не?
7. Фармацевтикалық өнімдердің қозғалысы үшін арналардың қандай деңгейлері бар?

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979- 	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 27беті

5.5. Оқыту әдісі: ауызша жауап, түймедақ.

5.6. Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау сұрақтары:

1. Фармацевтикалық нарықтың тауар өткізу жүйесінің жұмысын ұйымдастыру.
2. Фармацевтикалық өнімдердің өткізу каналдары.
3. Дәрілік заттардың айналым сферасындағы логистика, тауар қозғалысы арналары.

№11.

5.1.Сабақтың тақырыбы Экономика негіздеріне кіріспе.Дәріханалық ұйымдар қызметінің негізгі экономикалық көрсеткіштерін жоспарлау.

5.2.Сабақтың мақсаты:Білім алушыларға саяси экономика, макро, микроэкономика, фармацевтикалық экономика туралы түсініктер беру.

5.3.Оқыту мақсаты: Фармацевтикалық сауда ұйымдарының экономикалық жүйесін жетілдіру.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Экономика негіздеріне кіріспе.
2. Дәріханалық ұйымдар қызметінің негізгі экономикалық көрсеткіштерін жоспарлау.
3. Саяси экономика, макро, микроэкономика, фармацевтикалық экономика туралы түсініктер.

5.5.Оқыту әдісі: ауызша жауап, тест құрастыру

5.6.Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7.Бақылау (сұрақтар, тесттер,тапсырмалар)

Сұрақтар:

1. Тауар айналымы жүйесіндегі фармацевтикалық экономика.
2. Фармацевтикалық экономика – мемлекеттің макроэкономикалық жүйесінің құрам бөлігі ретінде.
3. Фармацевтикалық сауда ұйымдарының экономикалық жүйесі.
4. Негізгі экономикалық көрсеткіштер
5. Макро- және микроорта
6. Экономикалық талдау әдістері

Тесттер:

1. Салыстыру, топталу, шынжыр ауыстыру, теңдік, графикалық әдіс, корреляциялық-регресстік талдау ... жатады.

А) дәріхана сауда - қаражаттық қызметі талдауы әдістеріне

Б) бақылау негізгі әдістеріне

В) дәріхана негізгі сауда - қаражаттық көрсеткіштерінің жоспарлау әдісімен

Д) есеп әдісімен сауда - қаражаттықтардың дәріхана қызметінің

Е) тәсілдерге есеп тап осы тіркеулері

2. Микроэкономики негізгі сапалы параметрлеріне .... жатады.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 28беті

- А) мінез-құлық және қызмет ұстанымының, қабілеттілік негіздік түр, кәсіпорын ұйымдық - заңға сүйінген статус, тәсілдер және бәсеке басқару әдістері, қызмет нәтижелілігі
- Б) мінез-құлық және қызмет ұстау, тауар айналымы жоспарлау, бәсеке қабілеттілік
- В) мінез-құлық және қызмет ұстанымының , кәсіпорын нәтижелілігі
- Д) мінез-құлық және қызмет ұстау және тауар айналымы
- Е) мінез-құлық және қызмет ұстау және тауар өндірушілік
3. Фармацияны ұйымдастыру және басқару - ...
- А) дәрілік құралдардың зерттеуімен шұғылданатын айналым субъектілерінің басқару және экономикалық қызмет
- Б) фармацевтикалық ғылым қызметінің дамуы туралы
- В) фармацевтикалық және басқа тауарлардың ғылымы және іс жүзіндегі қызмет басқарудың ықшамдаулары
- Д) денсаулық құрудың ғылыми даралығы туралы
- Е) сауда кәсіпорындарының тауарларды сату
4. Жоспарлау процесіне .... жатады.
- А) ұйымдық, аналитикалық, болжамдық, бақылау
- Б) аналитикалық, есептік
- В) аналитикалық, теңдік
- Д) аналитикалық, қорытынды
- Е) аналитикалық, статикалық
5. Микроорта факторларына ... жатады.
- А) жабдықтаушылардың қызмет шарттарына тұтынушылардың ықпалын жасау, тұтынушылардың үлгілері, бақылау органдары және салық органдары
- Б) бақылау органдарына ықпалын жасау
- В) тауар айналымына ықпалын жасау
- Д) негізгі экономикалық көрсеткіштерге ықпалын жасау
6. Жоспарлау әдісіне ... жатады.
- А) теңдік, нормативті, экономикалық нәтижелілік, статикалық
- Б) сауда - қаражаттық, шапшаң, бухгалтерлік
- В) салыстыру жоспарлы
- Д) топталулар, шынжыр ауыстыру, теңдік, графикалық әдіс
- Е) аналитикалық, синтетикалық
7. Тәсілдерге және экономикалық талдау қабылдауларына ... жатады.
- А) салыстыру, топталу, шынжыр ауыстыру, увязкамен теңдік
- Б) графикалық әдіс
- В) статикалық талдау
- Д) нормативті әдіс
- Е) тәжірибе әдісі
8. Нарықтың әсер механизмі фармацевтикалық нарықта мынаулар:
- А) айырбас, бәсеке, тауар өндіру
- Б) бәсеке, бағаның құрылуы

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы	77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	32 беттің 29беті

В) тауар өндіру, бәсеке

Д) келісім, келісім-шарт

Е) бәсеке, серіктік келісім

9. Экономикалық талдауда салыстыру тәсілі ... жолмен жүзеге асады.

А) салыстырудың жоспарлы көрсеткіштерімен, өткен кездің жақсы көрсеткіштерімен, орта кезбен

Б) сауда-қаражаттық жоспармен аттас көрсеткіштердің топталулары

В) экономикалық көрсеткішке бөлек факторлардың ықпалын жасауының

Д) сауда-қаражаттық жоспар бөлек көрсеткіштерінің зерттеуінің

10. Фармацевтикалық экономика жиынтығы, өндіріспен, сатумен және айырбаспен ... жүзеге асырылады.

А) дәрілік құралдардың, дәрігерлік тағайындау бұйымдарының және қызметтердің

Б) дәріханалық мекемелердің құрылысына қажетті материалдармен

В) тек қана дәрігерлік тағайындау бұйымдарымен

Д) қажетті қызметтердің сұраныс орындауымен және тауарлардың ұсыныстарымен

Е) тәжірибелік денсаулықты қорғау саласында жұмыс тәжірибелерімен

11. Фармацевтикалық экономика бөлімімен құрама ... келеді

А) дәріханалық ұйым экономикасы

Б) тауарлардың қызметтерінің экономикасын орындау

В) макроэкономика және микроэкономика

Д) дәрігер рецептімен дәрілік дайындау

Е) дәрілік заттарды сақтау

12. Дәріхананың экономикалық қызметін талдауға ... жатады.

А) сауда ұйым және денсаулық қорғау жүйесінің ұйым

Б) тек қана сауда ұйым

В) тек қана денсаулық қорғау жүйелері ұйымы

Д) тауарлардың өндірісі ұйымы

Е) фирма

Тапсырмалар

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысу.

2. Тақырып, тест сұрақтарына жауап бере отырып, материалдың игерілуін тексеру.

3. Презентация, реферат, ситуациялық есептер, сабақ тақырыбы бойынша фото дайындау.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казakhstanская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 30беті

5.1.Сабақтың тақырыбы №12. Дәрілік препараттарға баға қою негіздері

5.2.Сабақтың мақсаты: Білім алушыларды фармациядағы баға құрудың ұстанымдарымен таныстыру.

5.3.Оқыту мақсаты:

- баға құру жөнінде шешімді қабылдау факторлары туралы түсінік алу;
- бағаның ғылыми негізделуін зерттеумен таныстару;
- баға құру үрдісінің бірлігімен және бағаны қадағалау ұстанымдарын зерттеуді үйрету;
- баға құру турлы шешімдерді қабылдаудың маңызды факторларын меңгеру.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Баға - экономикалық категория .
2. Баға саясатының тепе-теңдік түрі.
3. Баға саясатын жүзеге асыру кезеңі.
4. Дәрілік заттарға баға құру.
5. Бағалық стратегия.

5.5. Оқыту әдісі: ауызша жауап, тест

5.6. Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау (сұрақтар, тесттер).

1. Баға дегеніміз не?
2. Баға құру туралы шешімдерді қабылдау факторлары неде?
3. Баға құрудағы бәсекелестік дегеніміз не?
4. Емдеу шығындарын орнына келтіру және баға қалай құру?
5. Компанияның қажеттілігі және баға стратегиясын таңдауы қандай?
6. Баға құруда саясат ситуациясын есепке алу?
7. Баға саясаты дегеніміз не?
8. Баға құрудың стратегиялық мақсаттарын ата?

Тесттер:

1. Фармацевтикалық ұйымның баға саясаты ... бағытталған
  - a. тауар айналымға, пайдаға, бәсекелестікке
  - b. өзіндік құнға, пайдаға
  - c. өзіндік құнға, рентабелділікке
  - d. пайдаға, рентабелділікке
  - e. пайдаға, нарықтағы сұранысқа
2. Тауардың бағасы негізгі 2 шартты қанағаттандыру тиісті, яғни ...
  - a. сатып алушылардың мүмкіншіліктері талапқа сай болу, бәсекеге қабілеттілікті қамсыздандыру
  - b.тауар өндірісі рентабелді болу тиісті, пайда әкелу
  - c.тауар сұранысқа ие болу тиісті, пайда әкелу
  - d.бәсекенің бағасы, нарық бағаларынан төмен болу
  - e. қатаң бәсекелестік
- 3.Баға бұл ...
  - a. тауар құнының ақшалы көрінісі
  - b. қоғамдық еңбек заты
  - c.тауар өндірісіндегі еңбек шығындары

d.өндіріс шығындары, сату

e.қоғамдық еңбек

4.Кәсіпорындар .... арқылы ірі компаниялар мен ұйымдар арасында тауарайналымды жүзеге асырады.

a.босату мен көтерме бағасы

b.бөлшек баға

c.реттегіш баға

d.бос баға

e.шығыс баға

5. ... арқылы соңғы тұтынушылар тауарларды сатып алады.

a. Бөлшек баға

b. Босату баға

c. Көтерме баға

d.Реттегіш баға

e.Бос баға

6. ... басқарудың сәйкес органдары тағайындайды.

a.Реттегіш бағаны

b.Босату бағаны

c.Бөлшек бағаны

d. Бос бағаны

e.Көтерме бағаны

7.Нарықта ұсыныс пен сұраныс негізінде тауарлар мен қызметке ... қойылады.

a.бос баға

b.реттегіш баға

c.босату баға

d.бөлшек баға

e.көтерме баға

8.Босату мен көтерме бағалары арасындағы айырманы ... көрсетеді.

a.көтерме сауда үстемесі

b.бөлшек сауда үстемесі

c.бос сауда үстемесі

d.реттегіш сауда үстемесі

e.мемлекеттік сауда үстемесі

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казakhstanская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
Симуляциялық сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		32 беттің 32беті

Қосымша 1

1. Негізгі әдебиеттер.

1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "Sky Systems" 2021
2. Шертаева К. Д. Фармация экономикасы: оқулық ; ҚР Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму Министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент: [б. и.], 2016. - 211б. С
3. Арыстанов Ж.М. Фармацияның басқарылуы және экономикасы. - Эверо, 2013ж
4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. – Алматы: Эверо, 2016. - 532 с
5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент: Жасұлан, 2013. - 165 с
6. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін]: практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.
7. Тиісті фармацевтикалық практикаларды ұйымдастыру және басқару негіздері: оқулық / К. Д. Шертаева , О. В. Блинова.-Жасулан 2022.
8. Организационные и управленческие основы надлежащих практик: учебник / К. Д. Шертаева, О. В. Блинова.-Жасулан 2022.

2.Қосымша әдебиеттер

1. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст]: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы: Эверо, 2016. - 532 с.
2. Сыздыкова, К. Ш. Менеджмент в здравоохранении [Текст]: учебное пособие / К. Ш. Сыздыкова, А. Р. Рыскулова, Ж. С. Тулебаев. - Алматы: ИП Изд-во "Ақнұр", 2015. - 236 с.
3. Денсаулық сақтаудағы менеджмент [Мәтін]: дәрістік топтама / Ж. С. Төлебаев [ж/б.]. - Алматы : АҚНҰР, 2016. - 258 бет. С.

3.Электронды басылымдар

1. Арыстанов, Ж. М. Фармацияның басқарылуы және экономикасы : ТжКБ үшін оқулық / Ж. М. Арыстанов. — Алматы, Саратов : EDP Hub (Идипи Хаб), Профобразование, 2024. — 593 с. <https://www.iprbookshop.ru/141744.html>
2. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент және маркетинг негіздері : ТжКБ үшін оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. — Алматы, Саратов : EDP Hub (Идипи Хаб), Профобразование, 2024. — 204 с. <https://www.iprbookshop.ru/141747.html>
3. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері.Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020. – 160 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/175/
4. Тиісті фармацевтикалық практикаларды ұйымдастыру және басқару негіздері [Электронный ресурс]: оқулық / К. Д. Шертаева , О. В. Блинова [и др.]. - Электрон. текстовые дан. (27,3 МБ). - Шымкент : [б. и.], 2022. - 173+ эл. опт. диск (CD-ROM). - ISBN 978-9965-578-81-9
5. Шопабоева А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
6. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
7. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
8. Рыскулова А.Р., Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А., Сейітова А.Б. Фармациядағы экономика және маркетинг. Оқу құралы. 2017. Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
9. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/175/
10. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг негіздері: Оқу құралы. - Алматы; Эверо, 2020. – 204 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/178/